КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії визначають рівень сформованості історичних знань і вмінь учнів через інтегровані показники **когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та взаємодії, а також частоти й стабільності вияву сформованих умінь**.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі історичні об’єкти, події, постаті, терміни за допомогою вчителя. Має фрагментарні уявлення про минуле. Не встановлює часових, просторових і причинно-наслідкових зв’язків без допомоги.	Виконує лише окремі найпростіші дії: називає історичні об’єкти, упізнає події на ілюстраціях, знаходить окремі об’єкти на карті за допомогою вчителя.	Потребує постійного керівництва, покрокових інструкцій, повторного пояснення та безпосередньої допомоги.	Відповідає окремими словами або короткими фразами. Відчуває труднощі у формулюванні власної думки та взаємодії з іншими.	Уміння виявляються епізодично, лише в окремих найпростіших ситуаціях і переважно за допомогою вчителя.
2 / початковий	Відтворює окремі історичні факти, імена, назви подій, пам’яток, терміни. Розрізняє окремі події, але не пояснює їхнього значення та взаємозв’язків.	Виконує прості завдання на розпізнавання та відтворення інформації за зразком: знаходить дату, називає подію, упізнає історичну постать.	Працює лише за детальною інструкцією та постійної підтримки педагога.	Може дати коротку відповідь на конкретне запитання. Потребує допомоги для участі в обговоренні.	Уміння виявляються нерегулярно, переважно під час виконання завдань за зразком.
3 / початковий	Відтворює частину навчального матеріалу. Розуміє окремі історичні поняття. За допомогою	Виконує елементарні завдання з історичною картою, хронологічною таблицею, текстом джерела,	Потребує значної допомоги, але може виконати окремі дії після пояснення алгоритму.	Формулює прості висловлювання, відповідає на запитання, може долучитися до	Уміння виявляються час від часу у знайомих ситуаціях, переважно за підтримки педагога.

	навідних запитань встановлює найпростіші хронологічні або причинно-наслідкові зв’язки.	ілюстрацією за допомогою вчителя.		роботи в парі з підтримкою.	
4 / середній	Відтворює основні історичні поняття, факти, дати та події. Розпізнає прості історичні закономірності. Розуміє окремі причини та наслідки подій на елементарному рівні.	Виконує завдання за алгоритмом: визначає послідовність подій, знаходить історичні об’єкти на карті, читає прості схеми й таблиці, визначає інформацію в історичному джерелі.	Працює за зразком і чіткою інструкцією. Після нагадування може перевірити правильність окремих результатів.	Відповідає на запитання, бере участь у парній або груповій роботі за визначеною роллю.	Уміння виявляються регулярно у стандартних навчальних ситуаціях, але потребують підтримки.
5 / середній	Розуміє основний зміст навчального матеріалу. Пояснює окремі історичні поняття та факти. Встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки з допомогою запитань.	Виконує типові завдання з історичними картами, текстами джерел, таблицями, схемами; визначає хронологічну послідовність, характеризує подію або постать за планом.	Працює за алгоритмом, допускає окремі помилки, які може виправити після підказки.	Формулює прості аргументи, бере участь в обговоренні, виконує визначену частину спільного завдання.	Уміння виявляються достатньо регулярно під час виконання типових завдань.
6 / середній	Розуміє основні історичні закономірності та взаємозв’язки. Встановлює причини й наслідки подій у стандартних ситуаціях. Застосовує історичні знання для пояснення типових ситуацій.	Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом: аналізує карту та джерела, визначає хронологічні зв’язки, порівнює історичні події, складає нескладні характеристики.	Переважно самостійний у знайомих ситуаціях, але потребує допомоги під час виконання складніших або нових завдань.	Висловлює власну думку з опорою на історичні факти, слухає співрозмовника, виконує свою роль у груповій роботі.	Уміння виявляються систематично у знайомих і стандартних навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Правильно пояснює основні історичні поняття, процеси та закономірності. Аналізує причини, перебіг і наслідки подій. Порівнює історичні	Застосовує знання у стандартних ситуаціях. Аналізує історичні карти, документи, статистичні матеріали, ілюстрації та	Переважно самостійно планує послідовність дій, контролює результат, за потреби використовує	Аргументовано висловлює думку, ставить запитання, бере активну участь у парній і груповій роботі,	Уміння виявляються регулярно та стабільно в більшості стандартних ситуацій.

	явища, події та постаті за визначеними критеріями.	схеми. Виконує практичні роботи за алгоритмом.	запропоновані джерела інформації.	наводить історичні факти як докази.	
8 / достатній	Аналізує, порівнює, класифікує та узагальнює історичну інформацію. Встановлює істотні причинно-наслідкові та хронологічні зв'язки. Розрізняє факти, судження та оцінки. Формулює обґрунтовані висновки.	Застосовує знання в різних стандартних ситуаціях. Самостійно працює з історичними джерелами, картами, таблицями, діаграмами та хронологічними матеріалами; виконує практичні завдання.	Самостійно обирає спосіб виконання завдання з кількох відомих. Виявляє та виправляє більшість власних помилок.	Аргументує позицію історичними фактами й даними джерел, конструктивно взаємодіє з однокласниками, доповнює та уточнює відповіді інших.	Уміння виявляються систематично та в різних стандартних навчальних ситуаціях.
9 / достатній	Систематизує та інтерпретує історичну інформацію. Встановлює причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки. Аналізує взаємодію історичних процесів. Формулює обґрунтовані висновки та оцінні судження на основі доказів.	Самостійно застосовує знання під час аналізу історичних джерел, карт, статистичних даних, схем і таблиць. Розв'язує практичні та частково проблемні завдання, здійснює порівняльний аналіз.	Самостійно визначає послідовність роботи, добирає необхідні джерела інформації, контролює та оцінює результат.	Чітко й логічно висловлюється, обґрунтовує висновки, ефективно співпрацює, може презентувати результати власної або групової роботи.	Уміння виявляються стабільно, систематично та в більшості навчальних і практичних ситуацій.
10 / високий	Володіє системою історичних понять, фактів і закономірностей. Аналізує складні причинно-наслідкові зв'язки, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює історичні процеси та явища. Формулює аргументовані історичні судження.	Упевнено застосовує знання у стандартних і нових ситуаціях. Самостійно працює з різними видами історичних джерел, картографічною, статистичною, текстовою та візуальною інформацією. Розв'язує проблемні завдання.	Самостійно планує, організовує та коригує власну діяльність. Обирає оптимальні способи виконання завдань, оцінює достовірність джерел та отриманих результатів.	Вільно аргументує власну позицію, використовує історичні докази, бере ініціативу в спільній роботі, конструктивно реагує на альтернативні позиції.	Уміння виявляються постійно, у різноманітних стандартних, практичних і нових ситуаціях.
11 / високий	Демонструє гнучке та системне історичне	Самостійно розв'язує складні практичні та	Повністю організовує власну діяльність:	Веде конструктивний діалог, переконливо	Уміння виявляються постійно та впевнено,

	мислення. Інтерпретує інформацію різних джерел, виявляє закономірності, оцінює значення історичних подій і процесів, аналізує різні інтерпретації минулого, прогнозує можливі наслідки на основі історичного досвіду.	проблемні завдання. Здійснює комплексний аналіз джерел, карт, статистики та візуальних матеріалів. Зіставляє свідчення різних джерел, визначає їхню достовірність та інформаційну цінність.	визначає мету, планує роботу, добирає ресурси, здійснює самоконтроль, корекцію та самооцінювання.	аргументує висновки, порівнює різні історичні позиції та інтерпретації, ефективно координує спільну діяльність.	зокрема під час виконання нових і складних завдань.
12 / високий	Має системні, міцні та глибокі історичні знання. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює й узагальнює інформацію. Встановлює складні причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв’язки. Критично оцінює джерела, інтерпретації та історичні судження. Формулює власні аргументовані висновки.	Творчо застосовує історичні знання у стандартних, нестандартних і життєвих ситуаціях. Самостійно проводить навчальні дослідження, формулює проблемні запитання, добирає та критично аналізує джерела, створює власні історичні реконструкції, схеми, таблиці, презентації, аналітичні матеріали.	Виявляє повну автономність у навчанні: самостійно визначає проблему, мету, завдання та способи дослідження, добирає й критично оцінює джерела, перевіряє результати, здійснює рефлексію та самооцінювання.	Є активним і відповідальним учасником взаємодії; переконливо презентує результати, аргументовано відстоює позицію, поважає альтернативні думки, ініціює та організовує продуктивну співпрацю.	Уміння виявляються постійно, стійко й комплексно — у різноманітних навчальних, практичних, дослідницьких, проблемних та життєвих ситуаціях.

ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ

Під час визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці доцільно комплексно враховувати:

1. **Знання історичного змісту** — знання та розуміння подій, явищ, процесів, понять, термінів, історичних постатей.
2. **Хронологічні вміння** — установлення послідовності, тривалості та синхронності історичних подій, визначення періодів і дат.
3. **Просторові вміння** — роботу з історичною картою, визначення місця та територіальних меж історичних подій і процесів.

4. **Роботу з історичними джерелами** — пошук, добір, аналіз, порівняння, інтерпретацію та оцінювання інформації з різних джерел.
5. **Причинно-наслідкове мислення** — визначення причин, передумов, перебігу та наслідків історичних подій.
6. **Порівняльний аналіз** — зіставлення історичних подій, явищ, процесів, суспільств, держав і постатей за визначеними критеріями.
7. **Інтерпретацію історичної інформації** — уміння розрізняти факт, судження, оцінку та інтерпретацію.
8. **Критичне мислення** — оцінювання достовірності джерел, виявлення різних позицій та інтерпретацій історичних подій.
9. **Аргументацію** — формулювання власних суджень і підтвердження їх історичними фактами та свідченнями джерел.
10. **Дослідницькі вміння** — формулювання запитань, визначення проблеми, планування дослідження, добір джерел, аналіз результатів.
11. **Комунікацію та співпрацю** — участь у дискусіях, дебатах, парній і груповій роботі, презентацію результатів.
12. **Самостійність і саморегуляцію** — планування власної діяльності, самоконтроль, корекцію помилок, рефлексію та самооцінювання.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ

1–3 бали — початковий рівень: учень/учениця переважно розпізнає та відтворює окремі історичні факти й поняття, виконує прості дії за допомогою педагога.

4–6 балів — середній рівень: учень/учениця відтворює основний зміст, розуміє базові історичні зв’язки, виконує типові завдання за алгоритмом або з частковою допомогою.

7–9 балів — достатній рівень: учень/учениця застосовує знання, аналізує та систематизує історичну інформацію, працює з джерелами й картами, робить висновки, переважно самостійно виконує практичні та дослідницькі завдання.

10–12 балів — високий рівень: учень/учениця демонструє системне історичне мислення, критично оцінює інформацію та джерела, самостійно досліджує проблеми, аргументує власну позицію, творчо застосовує історичні знання та ефективно взаємодіє з іншими.